

Gospodarske.

čajo. V gnojišču se zrcali gospodar. Gnojišče naj bode sicer blizu hleva, a kapnica naj ne pada nanj; ravno tako se ne sme stekati nanj deževnica, ki se v obližju zbirja. Ono naj ima ugoden dovoz in izvoz in naj ne bode preveč solnčni žarkom in vetru izpostavljeno. Odločiti mu je torej, kjer je le mogoče, senčno in napram vetrju zavarovano stran dvorišča. Obsenči in zavaruje proti vetrju se pa lahko tudi, ako se v primerni daljavi drevesa nasade.

Da se gnojnica ne izgublja, morajo biti tla gnojišča nepredorna. V ta namen zadostuje že, ako se tla precej na debelo z gnilo ali ilovico zaphajo. Dobro je tudi, ako se še povrh s ka menitlaka, a neobhodno potrebno ni.

Razven tega mora imeti vsako gnojišče primerno veliko, nepredorno, najbolje cementno jamo, kjer se zbira gnojnica. Komu je že to odveč, najgyzame vsaj kak velik, za drugo reč naporaben sod, katerega je vkopati v zemljo.

Jama za gnojnico se lahko naredi v sredini ali pa ob eni strani gnojišča, sploh tam, kjer je pod danimi razmerami umestnejše. Umevno je, da morajo tla gnojišča viseti proti tej jami.

Da ne more gnojnica odtekati in deževnica iz dvorišča pritekati mora imeti gnojišče ob straneh zvišan rob, sicer pa tako, da ne ovira izvažanja gnoja.

Gnoj je treba vsaki dan sproti enakomerno razgrniti in dobro pokoditi, da nima zrak preveč pristopa in z gnojnico politi, da ostane vlažen, sicer se prenaglo razkroji.

Da pa vežemo dušik, to za rastline prevažno redilno snov, ki ima lastnost, da hitro izhlapi, je potrebno gnoj v presledki pokriti z eno plastjo zemlje. Še bolje je, ga večkrat potrositi z malcem ali gipsom, sicer je zemlja ceneja in zadostuje popolnoma. Nadalje se priporoča posebno onemu, ki ima veliko gnojišče, da ga razdeli na dva dela to se pravi, tu se razgrinja gnoj enkrat na eni, enkrat na drugi polovici. Ko je ena polovica narastla približno na pol-drugi meter jo je pokriti precej na debelo z zemljo in je pričeti z razgrinjanjem gnoja na drugi polovici. Ob straneh, ki naj bodo navpične, je gnoj večkrat s kako desko zatepsti, da nima zrak preveč pristopa in ne more razkrojitev posprešiti.

Kedar se gnoj nakidava, torej izvaža, ga je jemati enakomerno iz vrha do tal.

Razvoženi gnoj je čim preje podorati ali podkopati. Nepraviln ravnina oni, ki ga pusti v malih kupin po več dni ležati, kar se lahko dostikrat opazuje. Če že ni mogoče gnoja takoj v zemljo spraviti, je bolje narediti večje kupe in jih z zemljo pokriti.

Za izvažanje gnojnice si pa mora kmet preskrbeti primeren sod. Da lahko sod hitro napolni, naj si nabavi sesalko (pumpo) za gnojnic.

Cim pravilneje budem ravnali z gnojem, tem izdatnejši bode ta in tem večji bodo naši pridelki. Pod sličnimi razmerami bode tudi oni kmet, ki ima vzorno gnojišče, manj izdal za umetna gnojila, kakor oni, ki ga zanemarja.

S tem pa ni nikakor rečeno, da se naj naši kmetje ne poslužujejo umetnih gnojil. Ali naravno je pa vendarle, da bode pameten gospodar, ki zna količaj računati, preje kolikor mogoče umno izkoristil to, kar mu je bližje in ceneje, kar ga stane le malo truda in se bode lotil še le potem tujih sredsev, ko je uvidel, da ne more izhajati s svojimi.

Če pa že naši kmetovalci kupujejo umetna gnojila, naj vprašajo preje strokovnjake za svet in naj jih kupujejo potom gospodarskih zadrug in društev, ki lahko dobijo jamčeno blago od vzev kmetijskih zadrug.

Agentom, ki že v novejšem času tudi od hiše do hiše ponujajo umetna gnojila, pa naj pokažejo vrata, če se hočejo izogniti prevare. S tistim denarjem, ki ga nepotrebno zaslužijo ti agenti, bi si lahko marsikateri kmet vzorno uredil svoje gnojišče.

Kmetje, bodite torej pozorni pri nakupu umetnih gnojil in si pred vsem uredite vaša gnojišča.

Merodajni krogi bi pa naj napravo vzornih gnojišč kolikor mogoče pospeševali z različnimi primernimi sredstvi kakor na primer s premijami in subvencijami.

Ptuj, dne 22. decembra 1908.

Zupanc.

Odkup lovske rezervatov. Lovski rezervati so po svoji krajevni razsežnosti omejeni na nekatere kraje Štajerske, a so po svoji gospodarski važnosti za prizadete posestnike zelo važni in pomembni. Če jih definiramo po tozadavnih postavnih in določbah, so rezervati lovske pravice, ki se drže tuge zemlje in posestva »za večne čase«. Ti lovske rezervati so svoje dni nastali na ta način, da se je pri odkupu porabnih pravic prepustil primeren kos zemljišča upravičenu proti pogoju, da sme obvezanec na tem kosi loviti. Tako je postal pravno razmerje med obema deloma ravno obrnjeno. Iz upravičenca je postal posestnik, obremenjen z obveznostjo, da mora dovoliti nekdajemu obvezancu lov na posestvu, iz obvezanca pa je postal sedaj služnosten opravičenec. Postavno se je dovolilo ustvarjanje takih lovskeh rezervator z najvišjim odlokom z dne 30. marca 1859. A kmalu so začeli obvezanci čutiti te lovske rezervate kot neznosne spone. Lov na tuji zemljišči je bil z najvišjim patentom z dne 7. maja 1849 izrecno odpovedan in lahko umljivo je, da je z napredujocim agrarnim gibanjem prisla tudi na Štajerskem za lovske rezervate zadnja ura. Že 14. januarja 1905 je sklenil deželni zbor sprejeti osnutek postave, ki se je pečal z odkupom lovskeh rezervator. A ta osnutek ni bil dovoljen sankcije, ker je vlad našla na njem formalne nepopolnosti. Z odlokom 7. septembra 1907 je c. kr. poljedelsko ministrstvo naznanilo, da se mora v predloženem osnuteku postave namenjeni odkupu priznati kot velik napredek, ki ga treba v interesu gospodarstva podpirati, da pa se mora še prej besedilo postave v nekaterih rečeh spremeni, prredno dobi postava najvišjo sankcijo. Te spremembe in dopolnitve, ki jih je zahvaloval c. kr. poljedelsko ministrstvo, so bile take, da niso nasprotna namenom deželnega zobra. Zato je deželni zbor v svoji zadnji seji sklenil sprejeti osnutek postave v obliku, ki jo je zahtevalo c. kr. poljedelsko ministrstvo, tako, da ni nič več napotil najvišji sankciji, ki jo bo torej predlagana postava dobila. Postava, v kateri se dajejo določbe o odkupu o priliki postopanja po cesarskem patentu z dne 5. julija 1853, drž. zak. štev. 130, pridržanih pravic na lov po tuji zemljišči, določa v § 1, da se morajo odrešiti vse po imenovanem cesarskem patentu na tuji zemljišči pridržane lovske pravice ne glede na to, ali so zemljiščno vpisane ali ne. Ta odrešitev se izvrši na ta način, da vrne obvezanec, to je oni, na česar zemljišč je pridržek, vrednost lovske pravice (točka 2). Posebno važna je 3. točka, ki obsegata določbe o zaračunavanju odkupnine. Po tej se doženje najprej površina in lovske najemnine v času, ko se je začela veljavnost te postave in v najemninski dobi neposredno pred tem časom pri vseh v sodniškem okraju, v katerem leži določen rezervat, v najem danih občinskih in zasebnih lovih. Nato se izračuna povprečna najemnina, ki pride na 1 ha te površine. Letna vrednost lovske pravice, ki se naj odkupi, se za vsako zemljiščje izračuna na ta način, da se pomnoži povprečna najemnina za 1 ha, kakor smo jo zgore dognali, s številom ha, ki jih ima kakor obremenjeni zemljišče. Od te letne vrednosti se odšteje ena tretjina. Ostanek se pomnoži z 20 in tako dobimo odkupnino. Ta se mora, dokler ni plačana, obrestovati s 5 odstotki. Če zahteva upravičenec ali obvezanec zaradi posebnih razmer višjo ali nižjo vrednost, ko se je dognala, se naj določi visokočina odškodnine od politične oblasti (okrajnega glavarstva) s pomočjo dveh izvedencev, če ni sporazum drugače mogoč. Izvedence določi okrajni odbor dotednega okraja; na zahtevu ene udeležene stranke se morajo zaprišči (točka 4). Dan odkupa je 1. januar potem, ko je postal odkupitev pravomočna. Če je na odkupljeni rezervativi pravici kakav najemnina, potem velja 1. januar po potekli najemnini za dan odkupa (točka 5). Odkupnina se mora vplačati v dvajsetih enakih obrokih vsako leto 1. julija pri davčni blagajni dotednega okraja. Vendar pa lahko plača obvezanci ali vso odkupnino na enkrat ali v večjih obrokih (točka 6). Petodstotne letne obreste se vplačujejo zajedno z letnimi obroki. Če se vplača kapital naprej, se zaračuna tako obresti še za celo tekoče leto (točka 7). Obveznost za plačevanje odkupnine se drži zemljiščkovnjiščne reči, tako da je eventuelno naslednik na posestvu ni prost. Pri prisilni dražbi mora kupec sprejeti to obveznost, ne da bi se mu vracalna v njegov zneselek, za katerega je zdražbal posestvo. Z odkupnino se po vsem tem ravnata, kakor z zemljiščnim davkom (točka 8). Pri odkupitvi pridejo v vpošte sledeči uradi: okrajno glavarstvo kot prva inštitucija in namestnika in poljedelsko ministrstvo kot druga inštitanca (točka 9). Kdor želi odkupitev, mora to naznani v teku leta po tem, ko bo stopila ta postava v veljavo, odkupitveni komisiji. Če se to ne zgoditi, poseže oblast vmes. Tedaj se izvrši odkup na vsak način (točka 10). Odkupitev se začne s tem, da gre komisija z obema strankama na lice mesta (točka 11). Če je kak lovske rezervat dyomljiv in se ne more dognati med obema strankama sporazum, se določi odškodnina na podlagi dejanske posesti in se po tem sklepata. Protiv temu lahko ugovarja upravičenec v teku treh mesecev (točka 15). Ostalih devet točk te postave zadeva po večini le administrativno ravnanje. Samo na to se hočemo na kratko opozoriti, da se po točki 21 postave lahko vknjiži rubežna pravica za odkupnino in obresti na posestvo dotednega obvezanca. Nadalje se hočemo omeniti, da plača po § 22 stroške za izvedence, ki jih imajo pri odkupitvi, dežela. Deželni odbor se je potezel za to, da bi bila odkupitev prosta kolikor in pristojbin; vlada je temu pritrdila in objubila, da bo predložila državnemu zboru primerno postavno predlogo.

Listnica uredništva in v vnjštva.

V Leskovec! Ni nam mogoče, objaviti dopis. Za javnost res tudi nima velike veljave, fajmošter in kaplan preteplavata in lasata. Sravnjanje in sramota za duhovniški stan. Ali tega remo presoditi, kdo je več krv, fajmošter, kar farovske ženske. Oprostite torej, da ne primaš tozadavnega gradiva. Po možnosti budem dopis porabili. In ako bi res ne postal red v tem farizu, posvetili budem enkrat pošteni alkoholični prepiri. Pozdrav!

Loterijske številke.

Gradec, dne 24. decembra: 17, 49, 4,
Trst, dne 2. januarja: 26, 78, 76,

Za bolnike, ki trijo na revni gihu in isčišči, polečine na zivcih, bodenje v strani, trganje v udih, se toplo od strani zdravnikov "Ichtymonenthal". To sredstvo edino pristno pri izdelovalcu S. Edelmann, Bohorodica, 5 stekljeni kostajo franko K 6.—

Mizarski učenec

iz boljše hiše se takoj sprejme pri g. Tomas Kapun, misarski mojster, Breg pri Ptaju. 15

20 letni krepki ml denič

zeli pri kakemu mesarskemu mojstrov kot enemu vstopiti. Naslov pri upravnosti, "Sta
jercu". 16

Hiša

z zeliščnim vrtom, nekaterimi sadnimi drevesi, zraven glavnih ceste v cerkvi, po ure od Ptuja na Sp. Hajdin Stev. 59.

Pródam

zemljišče
(Bauherrn-Grund), obstoječe iz goza, njive, travnika, hiše in gospodarskega poslopja, prilagalo za cejljskega voznika. Več pove g. Franz Petschuck v Celju. 20

Neki rokod

(kovaski) zeli prideti pri kakem velesposobnem deželi. Več se potuje, tiski kak dogovori. Naslov, portništvo tega listu.

Kolo za vodo

(Wasserradgründ) okroglo, 5 m dolgo, 50 cm. debelo, sta dobrem stanju, primerno za žago na vodo. hotel kupiti g. Franz Cleinschich, Twimber Koroškem.

Zenitna ponudba

Katero kmetsko dekle bi se oženilo z poskom, ki je 26 let star, trezen in priden in posest v vrednosti 6000 K brez dolga? treba 1600 K. Vpraša se pod "sreča" pri ništvi tega lista.

Razglas.

Na deželni sadjarski in vinogradniški Maribor se bode vršili v času od 3. do 8. sv. der učni tečaj za dela v kleti, ki je namenjen poskom vinogradov in drugim interesentom in pri katerih se bode obravnavalo vseh važnih tega predmetov, tukajšnjih vprašanjih in to teoretično ter praktično.

Število udeležencev je za zdaj z 20 do 30.

Naznajmo udeležbi se naj vpošte v 30. podpisanim mestu. Vsak udeleženec tečaja ima po 10 K za pokritje s tečajem vezanih troškov in vstopu v blagajni zavoda.

Predavanja in poduk se zgodijo v nemškem jeziku.

Ravnateljstvo deželne vinogradniške sadjarske šole v Mariboru.

Takov se sprejme mladi, dostojni

trgovski pomočn

v trgovini z mešanim blagom

G. Kaiser, Monsberg
pri Ptaju.